

La marina catalana vaixells de guerra i naus mercants

Àngels Casanovas.
Pals 22 de maig de 2009

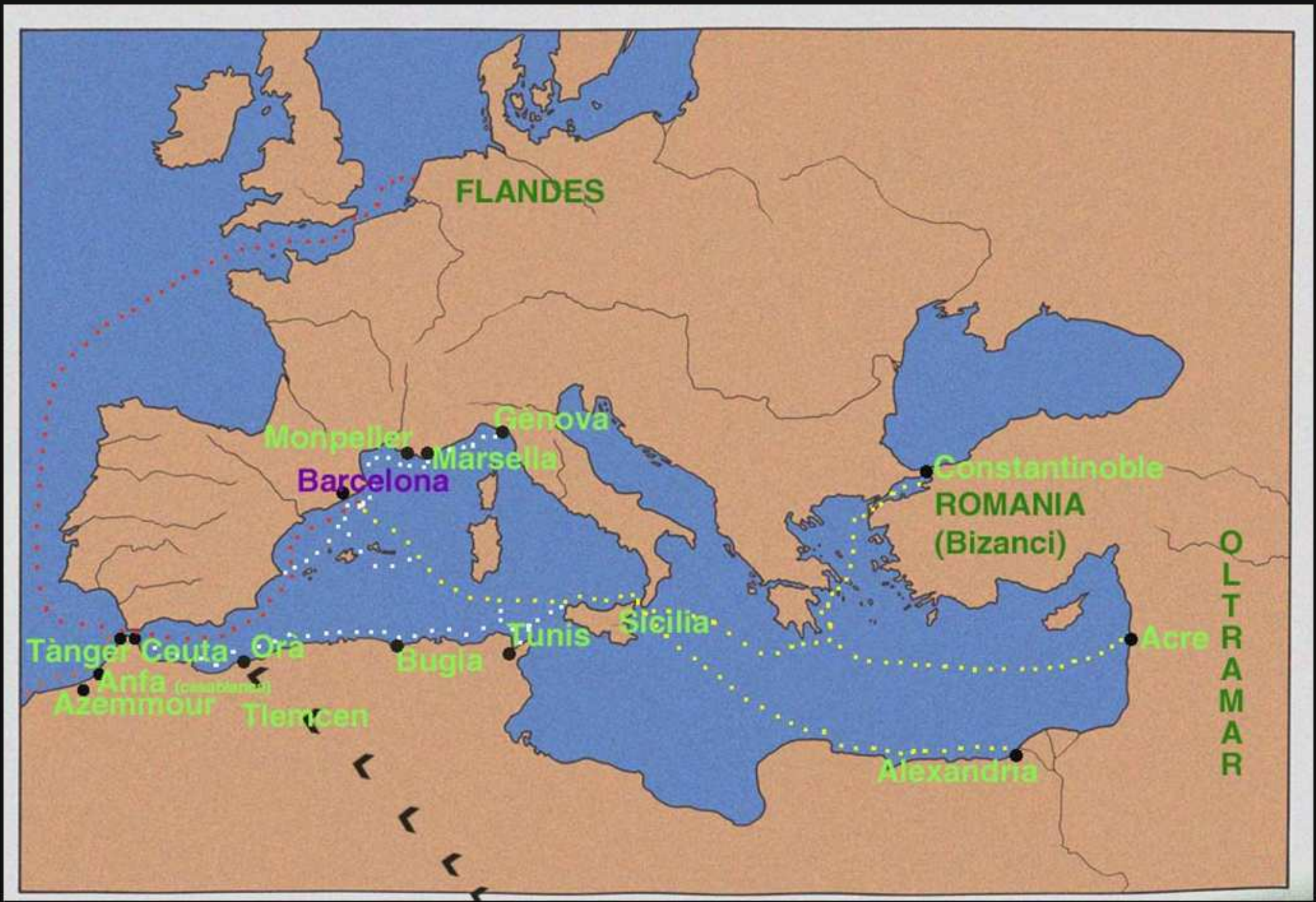
Fonts de coneixement de l'arquitectura naval

- Arqueologia submarina
- Fonts literàries
- Contractes de construcció
- Fonts iconogràfiques
- Ex- vots tridimensionals

Potències mediterrànies

- A partir del segle IV es produeix un progressiu trasllat dels centres de poder cap a la Mediterrània oriental: fundació de Constantinoble per Constantí el Gran (306-337)
- Creixement de les potències àrabs: Presa d'Alexandria (641) i conquesta de la Península Ibèrica (711)
- Segle XI creixement de potències marítimes a la Mediterrània occidental: Venècia, Pisa i Gènova
- 1099 Primera Croada i creació dels estats llatins d'Orient. Segle XII noves potències a la Mediterrània: Marsella, Àrles i Montpeller. Naixement de la Corona d'Aragó

Rutes comercials Segle XIII

Principals ports
de Catalunya en
època medieval

Santa Maria del Mar

Macip de Ribera.

Persona que en
època medieval feia
el desembarcament
de mercaderies.

Noms de naus. 1315

Comerç d'ultramar

Naus

Coques de tres i dues cobertes

Llenys de bandes

Lleny gros d'una coberta

Comerç amb Itàlia, nord d'Àfrica i al-Andalus

Naus

Coques de dues cobertes

Lleny de bandes i lleny gros

Galeres

Tarides

Comerç amb el sud de França

Lleny de bandes

Lleny gros

Comerç amb Alacant, València i Mallorca

Barca o lleny de menys de 500 quintars

Gròndola

Definicions

- **Naus:** Embarcació rodona, a vela, de més d'una coberta, amb gàbies i que acabarà corresponent a un tipus concret d'embarcació. També es pot denominar: Lleny alçat o de bandes.
- **Lleny:** Embarcació de rem amb finalitats comercials que poden ser grossos o petits.
- **Barques:** Proveïdes de diversos bancs de rem i a voltes també d'un arbre, podien portar timó o no

Barques

- Pesca
- Operacions de desembarcament

Vocació de Sant Pere i
Sant Andreu. Bíblia
Sacra. Vic 1268

Barques amb un pal

- Pesca
- Comerç de cabotatge

Jaca

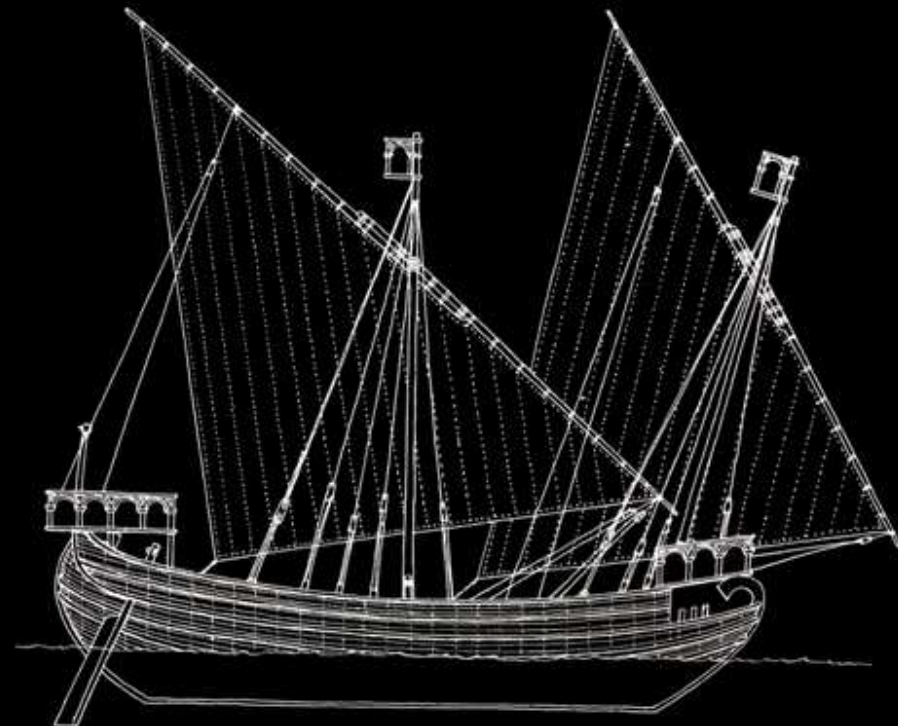
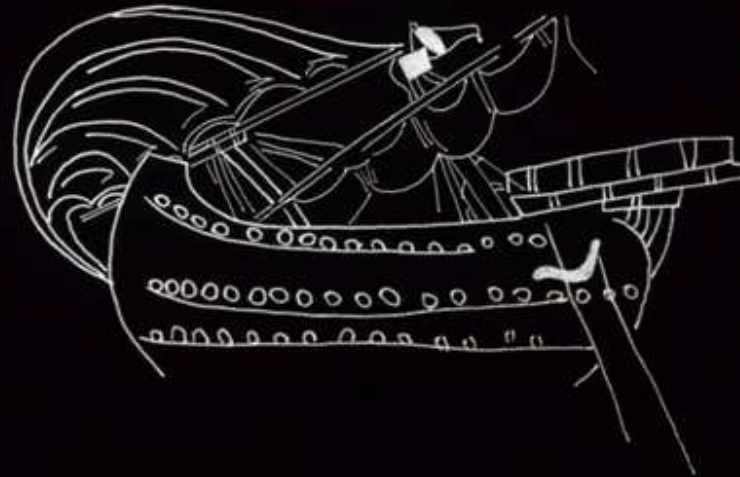
Naus rodones a partir del segle XIII

ius. vultu tu.
apud tuo et afa
fugia. **Libr ione**

Jonàs. Bíblia Sacra. Vic.
1268

Nau rodona del segle XIII

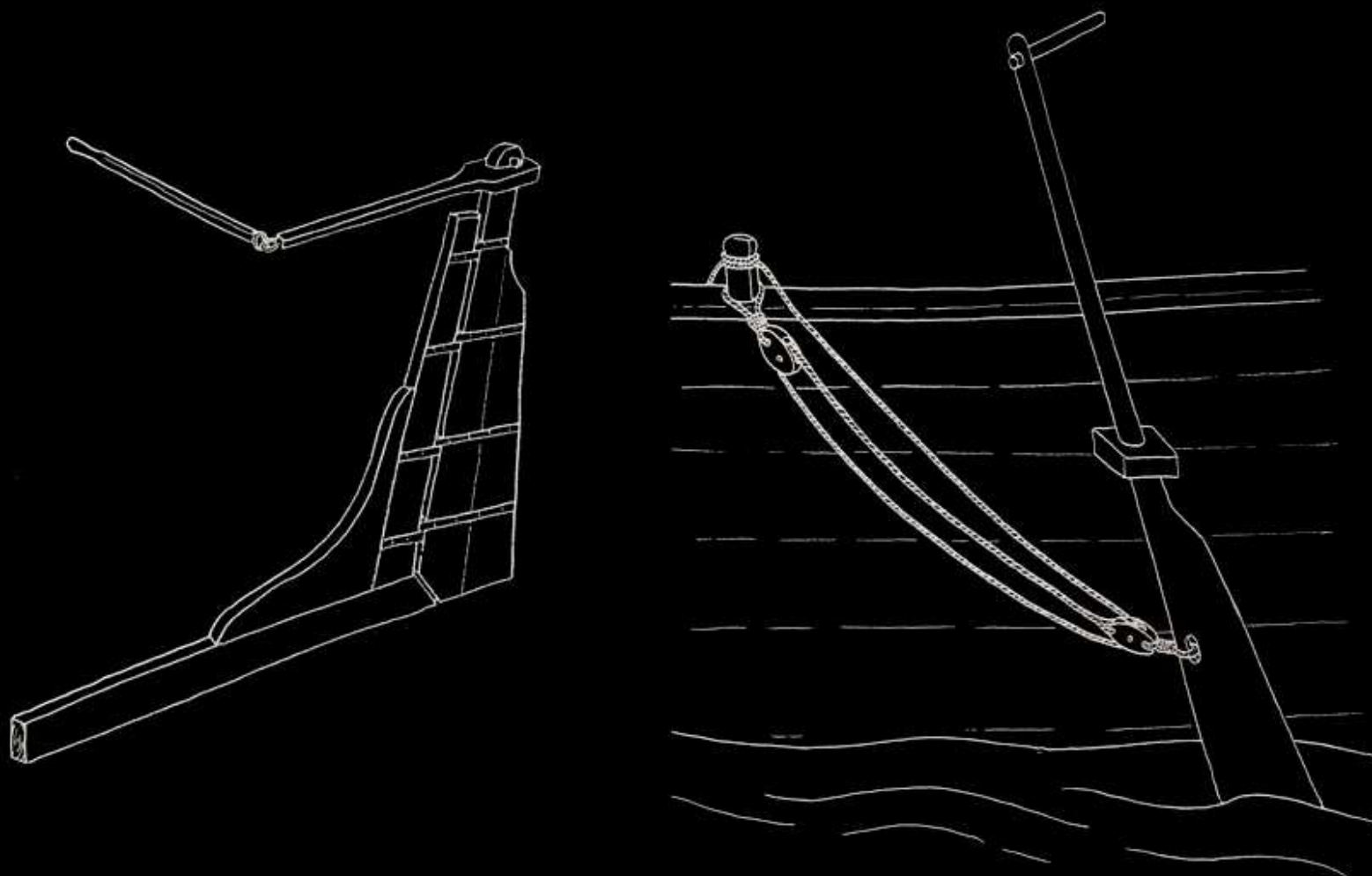

Naus rodones del segle XIV

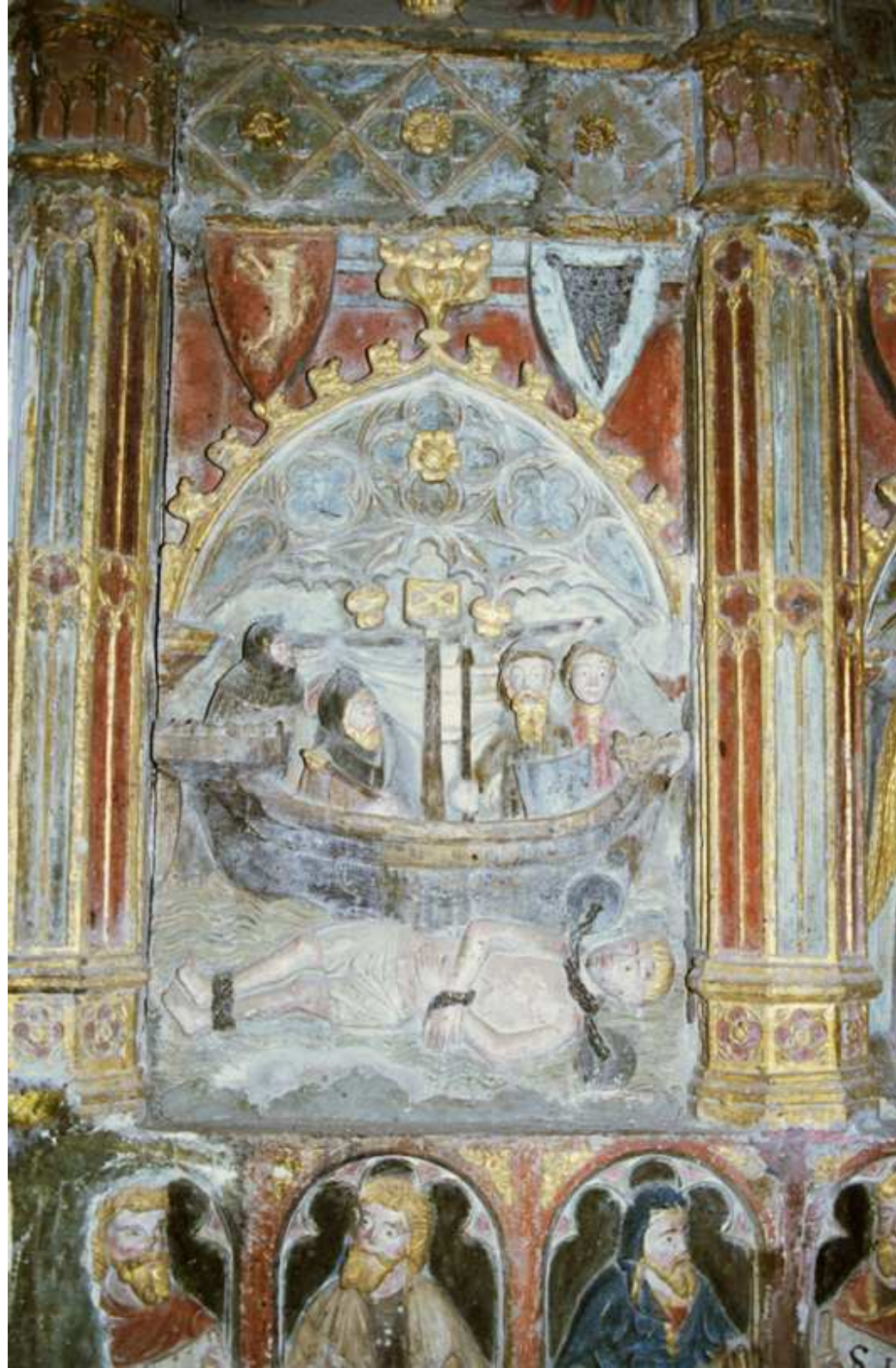
La revolució nàutica a la Mediterrània

- Nous timons
- Nova arboradura

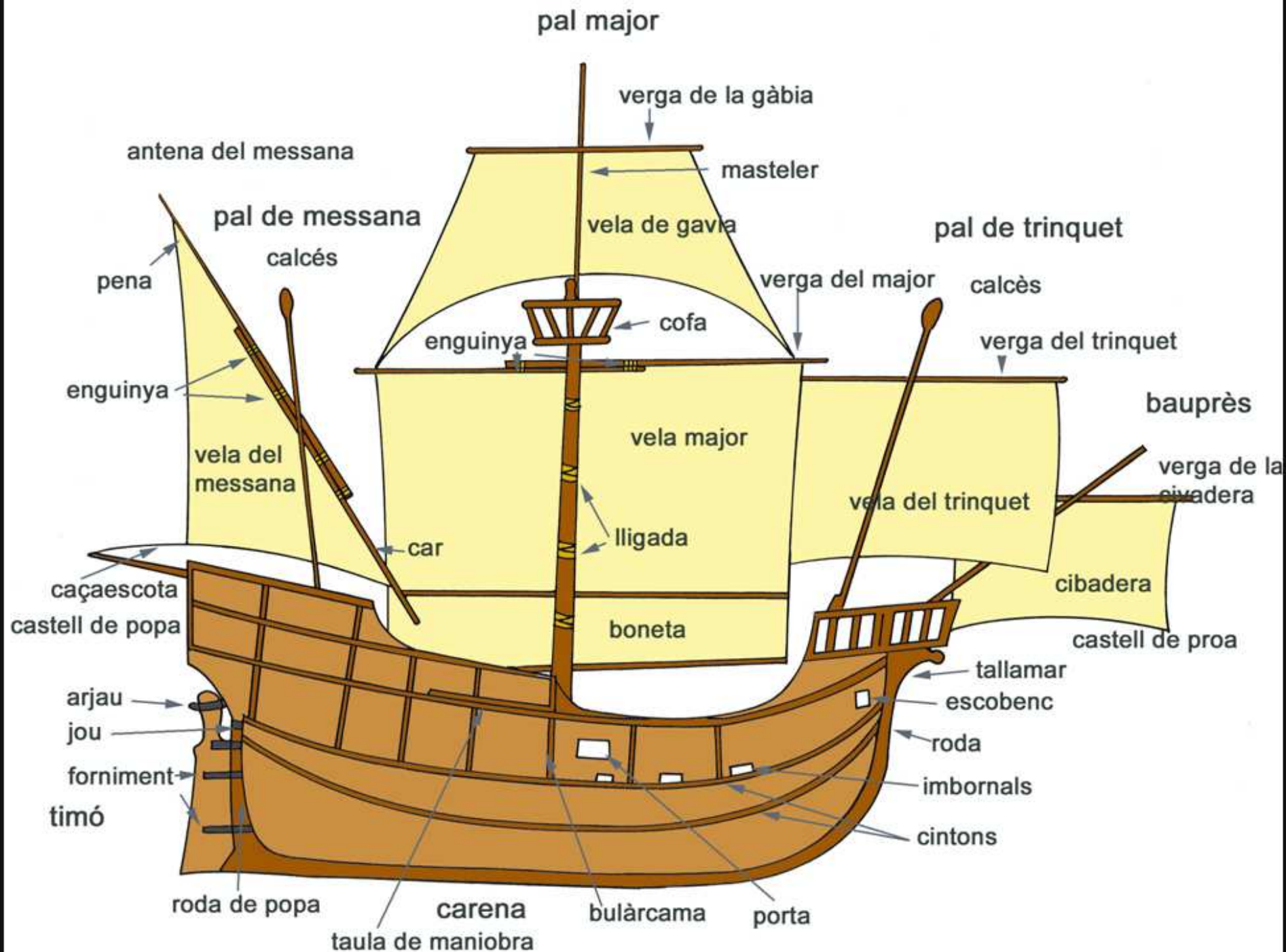
Timó d'espadella i timó de codast

Retaule de Sant Feliu.
Alòs de Balaguer segle
XIV

El segle XV. Cap una arboradura
més complexa

La Galera

La nau de guerra a la Mediterrània

Dotació d'una galera

Comandaments de l' Armada:

- Capità General de l' Armada
- Vice-almiralls

Comandaments de la galera:

- Capità
- Còmit
- Patró

Personal d'ofici:

- Escrivà
- Clavari
- Mestrança
- Metge, barber,
- Senescal

Homes d' armes: - Ballesters

Mariners: - Nauxers
- Mariners

Gent de rem: - Remers simples
- Cruïllers, pros, espatllers, aliers

L' allistament

Taula d' Acordar: especialment per a aconseguir remers (xurma).

S'acostumava a registrar l'aspirant que rebia una paga i senyal sobre el seu futur sou. El personal tenia l'obligació de presentar-se el dia de la segona "crida" per a embarcar

Sous: Es cobrava el sou acordat en el moment del seu allistament

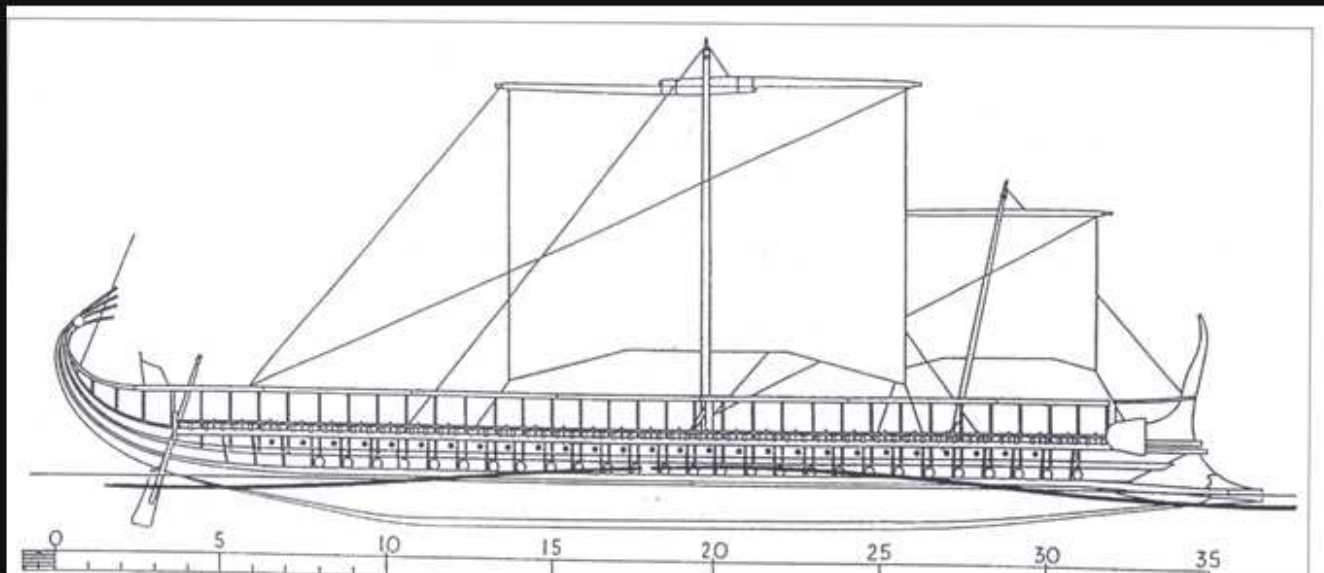
Galera armada a Mallorca l'any 1351 (per a 4 mesos)

- Còmit: 24 lliures
- vice-còmit: 16 lliures
- Notxers: 8 lliures
- Espatllers: 8 lliures
- Ballesters: 10 lliures
- Proers, cruïllers: 10 lliures
- Remers simples: 6 lliures
- Palomer: 6 lliures
- Trompeta: 15 lliures

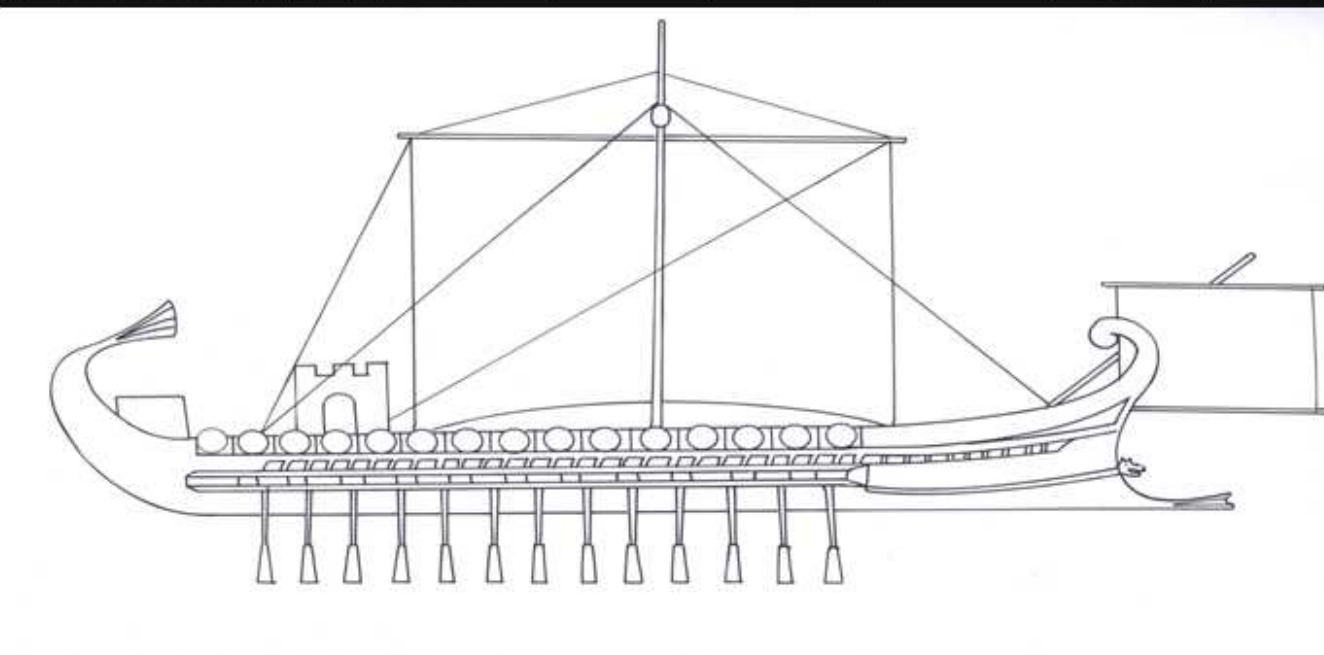
Drassanes de Venècia i Barcelona
Indrets on s'impulsava la construcció
de les galeres , i on es desaven i contro-
laven els pertrets i les naus a l'hivern

Evolució de les galeres

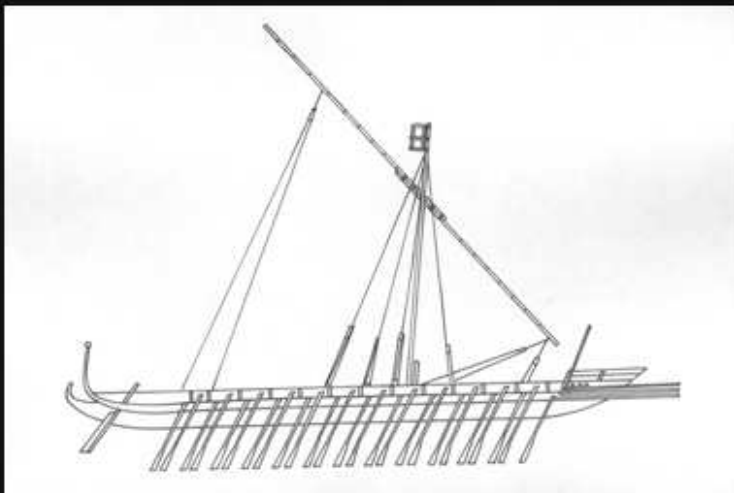

- S.V aC

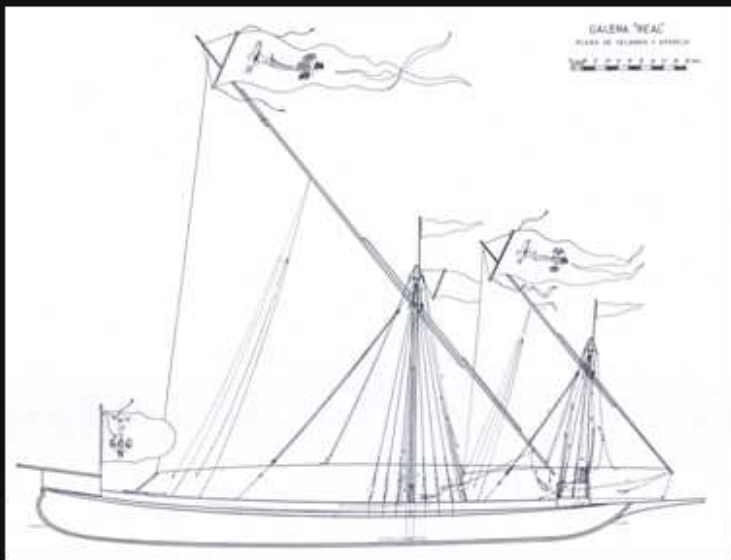

- S.I aC

Evolució de les galeres

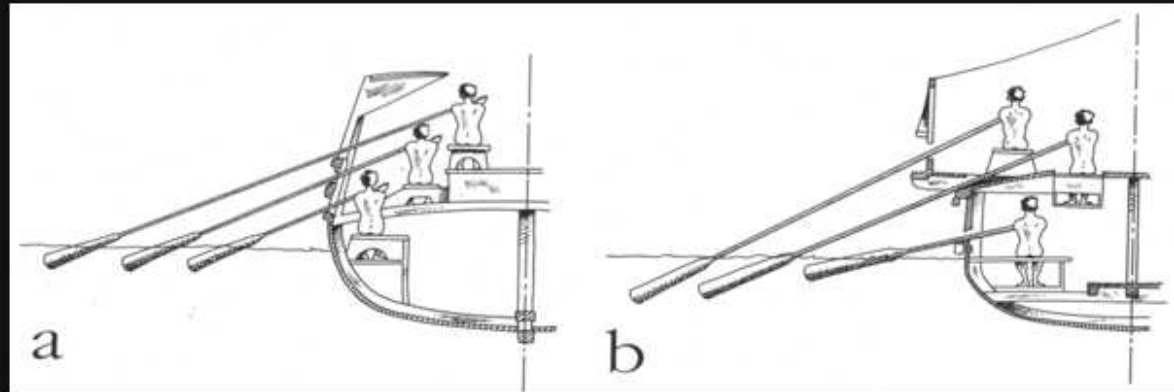

- Galera segle XII

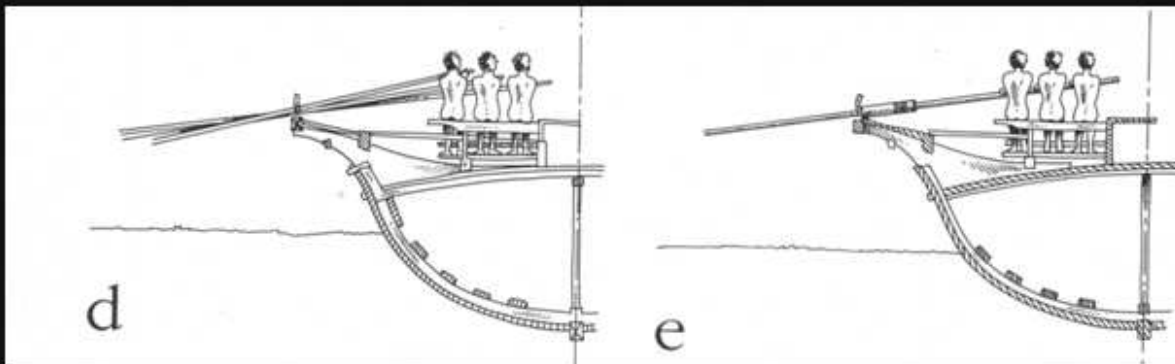

- Galera segle XVI

Sistemes de voga

- a i b voga antiga d'una trirrem

- d voga a “sensile” segle XV
- e voga a “scaloccio” segles XVI i XVII

Retaule de Sant Jordi. Pere Niçard

